

Наталія МАКОГОНЧУК

здобувачка освітньо-професійної програми

«Менеджмент закладів охорони здоров'я» ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри менеджменту,

публічного управління та персоналу ТНЕУ Наталія КРИВОКУЛЬСЬКА

ЕТИКА ВЗАЄМОВІДНОСИН ЛІКАРЯ ТА ПАЦІЄНТА В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Етика є вивчення моральності – ретельне і систематичне відображення та аналіз моральних рішень і поведінки, чи то в минулому, теперішньому або майбутньому. Моральність є ціннісний вимір людських рішень і поведінки. Мова моральності включає іменники, такі, як «права», «відповідальності» і «чесноти» та прикметники, такі як «хороший» і «поганий» (або «злий»), «правильний» та «неправильний», «справедливий» і «несправедливий». Відповідно до цих визначень, етика є насамперед питанням знаття тоді, як моральність є питанням діяння [1].

Розвиваючи питання щодо етики взаємовідносин лікаря та пацієнта в закладах охорони здоров'я скористаємось тезою з наукової роботи [2], де зазначено, що «проблема стосунків між медичним працівником і пацієнтом дуже актуальна на сьогоднішній день в медицині. Медичні працівники і пацієнти контактують щодня. Хворі постійно «навчають» медичний персонал правильних діагнозів, лікарських призначень та досліджень. Чимало пацієнтів скаржаться на байдужість, халатність чи грубе поводження медичного персоналу (особливо якщо є протиріччя між слова лікаря та всемогутнім інтернетом) та погрожують розправами. Медичний персонал масово звільняється, не витримуючи напруження роботи. Проте пацієнт та медперсонал – це єдина система, в якій у кожного учасника є певні зобов'язання та заборони, виконання яких буде приводити до гармонії у медичній практиці та порозуміння» [2].

Як вказується у науковій праці [3] «певна частина можливих несприятливих наслідків лікування становить зону ризику медичного обслуговування... Хоч у правовому розумінні ризики, пов'язані з лікуванням, поділяють лікар і пацієнт, у розумінні фізичному весь їх тягар лягає виключно на пацієнта»

Відносини в системах «медичний працівник – медичний працівник», «медичний працівник – пацієнт» врегульовано лікарськими етичними кодексами, законодавчо визначено статус лікарів-практиків, права пацієнтів.

Етичний кодекс лікаря України прийнято на Всеукраїнському з'їзді лікарських організацій виходячи з принципів гуманізму та милосердя, Декларацій Всесвітньої медичної асоціації та законодавства України про права громадян на якісну та доступну охорону здоров'я, декларуючи провідну роль

лікарів в системі охорони здоров'я, керуючись Клятвою лікаря України, враховуючи особливий характер взаємовідносин лікаря та пацієнта і необхідність доповнення механізмів правового регулювання цих взаємовідносин нормами медичної етики і деонтології, а також моральну відповідальність лікаря перед медичною спільнотою та суспільством за свою професійну діяльність [4].

Опираючись на те, що етика є питанням знаття, – медичні працівники закладу охорони здоров'я зобов'язані: застосовувати лікарські засоби та медичні вироби, дезінфекційні засоби й обладнання, дозволені на території України та які мають відповідні сертифікати; за потреби надавати пацієнтам невідкладну медичну допомогу; зберігати конфіденційність інформації про пацієнтів, ставитися до всіх пацієнтів доброзичливо, незалежно від статі, раси, національності тощо; запропонувати пацієнту затверджену форму інформованої згоди, в якій пацієнт вказує, що дає згоду на обстеження, лікування, медичні втручання, маніпуляції та процедури. Якщо пацієнт відмовляється оформити інформовану згоду, маніпуляції і процедури не проводити; надавати пацієнту рекомендації щодо лікування після проходження ним діагностичного (ультразвукового, лабораторного тощо) обстеження та після консультації у відповідного спеціаліста.

Пацієнти повинні дотримуватись і виконувати всі приписи і рекомендації лікарів, санітарні норми та правила.

Пацієнти та відвідувачі зобов'язані: ввічливо спілкуватися з медичним персоналом та іншими пацієнтами; при надходженні до відділення залишати верхній одяг у приймальному відділенні, а відвідувачі – входити у відділення без верхнього одягу, в одноразових бахілах; під час спалаху інфекційних захворювань використовувати медичні маски; дбайливо ставитись до майна закладу; підтримувати чистоту і порядок у приміщеннях загального користування; дотримуватись санітарних норм та правил у відділенні [2].

Пацієнтам та відвідувачам заборонено: рекламувати у будь-якій формі лікарські засоби та вироби медичного призначення, продавати їх або обмінюватися ними з іншими пацієнтами або відвідувачами; залишати заклад пацієнтами без дозволу лікуючого лікаря або завідувача відділення; вживати тютюнові вироби, алкогольні напої, наркотичні засоби та психотропні речовини у приміщеннях закладу та на його території; приносити вогнепальну зброю, колочі та ріжучі предмети, тютюнові вироби, алкогольні напої, наркотичні засоби, психотропні речовини, продукти харчування сумнівної якості, хімічні реактиви, отрути та лікарські засоби, не узгоджені з лікуючим лікарем; перемовлятися через вікно у палаті та перехилятись через підвіконня; користуватися та встановлювати електроприлади (електрокип'ятильник, подовжувачі, трійники) без дозволу технічного службовця; виносити за межі

лікарні будь-яке майно, лікарські засоби, які належать закладу; приходи до медичного закладу з тваринами або птахами; відвідувачам заборонено порушувати спокій та сон пацієнтів, перешкоджати виконанню лікарських призначень (маніпуляцій, процедур) [2].

Попри те, що у статті [5] вказується, що «у наш побут, на жаль, усе більше входять і стають справедливими слова, сказані не дуже популярним сьогодні для цитування відомим класиком марксизму-ленінізму, і які мали у свій час відношення лише до капіталізму: “Буржуазія лишила священного ореола все роди деятельности, которые до тех пор считались почетными и на которые смотрели с благоговейным трепетом. Врача, юриста, священника, поэта, чело- века науки она превратила в своих платных наемных работников” [6]», лікарська діяльність має бути спрямована на побудову особливого рівня довіри пацієнта до лікаря, оскільки останньому пацієнт добровільно вручає своє здоров'я і життя. Це означає, що така довіра повинна ґрунтуватись на етиці взаємовідносин лікаря та пацієнта в закладах охорони здоров'я.

Використані джерела

1. Підручник з лікарської етики. URL: https://www.wma.net/wp-content/uploads/2016/11/Medical_Ethics_Manual_Ukrainian.pdf
2. Етика взаємовідносин лікаря та пацієнта. URL: <http://kml-emergency.com.ua/2019/04/19/>
3. Турак Й.А. Етичні та правові засади медичного втручання. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/bioetica/Turak.htm>
4. Етичний кодекс лікаря України. URL: <https://mcu.org.ua/nadlezhshaya-medicinskaya-praktika/eticheskij-kodeks-vracha-ukrainy?lang=uk>
5. Бакалюк О.Й., Давидович І.Є., Вакіряк П.І., Потічна О.І. Біоетика взаємовідносин у системі “лікар—пацієнт” в умовах науковотехнічного прогресу та ринку. URL: http://medicallaw.org.ua/uploads/media/02_018_01.pdf
6. Маркс К., Энгельс Ф. Манифест Коммунистической партии. М.: Политиздат, 1968. С. 35

Андріана МАКСИМОВИЧ

здобувачка освітньо-професійної програми

«Управління персоналом» ТНЕУ

Науковий керівник – к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ Олександра МАРЦІНКОВСЬКА

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КЛІМАТ КОЛЕКТИВУ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ОПТИМІЗАЦІЇ

Питання соціально-психологічного клімату колективу та шляхів його оптимізації має неабияку актуальність в умовах функціонування компанії, фірми, підприємства. Як відомо, основною цінністю будь-якої організації є працівники, адже завдяки ним створюються матеріальні та духовні блага, що мають суспільно-важливе значення. Для того, щоб робота певної сукупності